

СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Проаналізовано сутність та систему економічної безпеки підприємств міського електричного транспорту.

Ключові слова: економічна безпека, специфічні складові, підприємство міського електричного транспорту.

Проанализированы сущность и систему экономической безопасности предприятий городского электрического транспорта.

Ключевые слова: экономическая безопасность, специфические составляющие, предприятие городского электрического транспорта.

The essence of the system and the economic security of urban electric transport.

Keywords: economic security, specific components of urban electric transport.

Постановка проблеми. У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності й функціонування та досягнення головних цілей своєї діяльності. Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти (менеджери) будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми економічної безпеки підприємств розглядаються в роботах Покропивного С.Ф. [1], Ковальова Д.В. [2], Сухорукова Д.П. [3], Ареф'євой О.В. [4], Штангрета А.М [5], Мізюк В.В, Мізюк С.Г. А проблеми економічної безпеки підприємств транспорту викладені в роботах Астапова Г.В., Шкарлета С.М., Козлюка І.О., Власюка О.О. Губського Б.А. та інших.

Невирішена раніше частина загальної проблематики. Питанням сутності та покращення економічної безпеки підприємства займалось і займається велика кількість вітчизняних та закордонних науковців. Проте без уваги залишається система економічної безпеки підприємств саме міського електричного транспорту.

Формування цілей статті. Метою даної статті є визначення системи економічної безпеки підприємств міського електричного транспорту.

Викладення основного матеріалу. За ринкових умов господарювання дуже важливого значення набуває економічна безпека діяльності підприємств транспорту.

У сучасній літературі поняття економічної безпеки трактують наступним чином: економічна безпека підприємства в галузі транспорту —

це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Зміст даного поняття містить у собі систему засобів, які забезпечують економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту робітників..

Рівень економічної безпеки фірми залежить від того, наскільки ефективно її керівництво і спеціалісти будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища.

На мою думку, головною метою управління економічною безпекою транспортного підприємства є те, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому.

До основних функціональних цілей економічної безпеки підприємств міського електричного транспорту належать:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства;
- забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентно спроможності технічного потенціалу того чи того суб'єкта господарювання;
- досягнення високої ефективності менеджменту, оптимальної та ефективної організаційної структури управління підприємством;
- досягнення високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу, належної ефективності корпоративних НДДКР;
- мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища;
- якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності транспортного підприємства;
- забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів підприємства та відділів організації;
- ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів.

За ринкових умов господарювання важливого значення набуває саме система економічної безпеки підприємницької діяльності. Існує багато поглядів на трактування поняття «система економічної безпеки підприємства». Так, В. Л. Ортинський трактує «система економічної безпеки це комплексне утворення, до якого належать суб'єкти, об'єкти та механізми реалізації безпеки на підприємстві».

Система економічної безпеки кожного підприємства є індивідуальною. Для того, щоб визначитись з системою безпеки для підприємств міського електричного транспорту, необхідно проаналізувати

склад усіх загально сформованих складових, а також специфічних складових, від яких і залежить кінцевий результат.

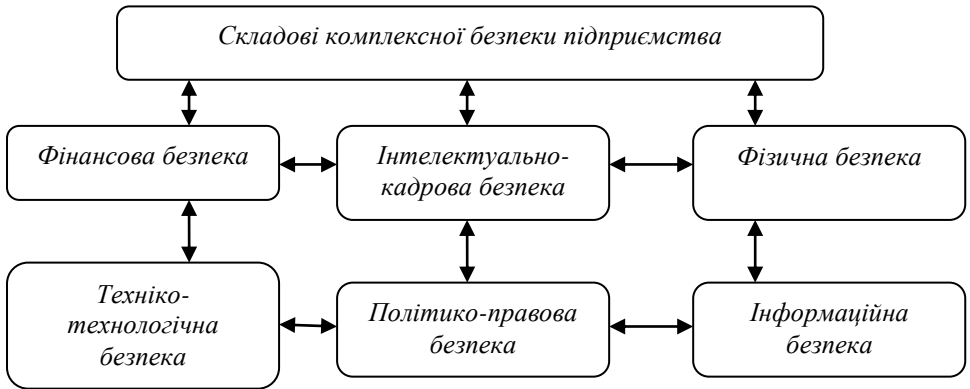

Рис.1 Загальні складові комплексної системи безпеки підприємства

Система економічної безпеки підприємства традиційно включає наступні складові:

1) Фінансова складова, яка вважається провідною й вирішальною, оскільки за ринкових умов господарювання фінанси є “двигуном” будь-якої економічної системи.

2) Інтелектуальна й кадрова складова - належний рівень економічної безпеки у великій мірі залежить від складу кадрів, їхнього інтелекту та професіоналізму.

3) Фізична безпека – стан захищеності суб’єкта господарювання від зовнішніх і внутрішніх загроз.

4) Техніко-технологічна складова - процес охорони техніко-технологічної складової економічної безпеки, як правило, передбачає здійснення кількох, послідовних етапів.

5) Політико – правова складова - загальний процес охорони політико-правової складової економічної безпеки здійснюється за типовою схемою, яка охоплює такі елементи (дії) організаційно-економічного спрямування:

- а) аналіз загроз негативних впливів;
- б) оцінка поточного рівня забезпечення;
- в) планування комплексу заходів, спрямованих на підвищення цього рівня;
- г) здійснення ресурсного планування;
- д) планування роботи відповідних функціональних підрозділів підприємства (організації);
- ж) оперативна реалізація запропонованого комплексу заходів щодо організації належного рівня безпеки.

б) Інформаційна складова - належні служби підприємства виконують певні функції, які в сукупності характеризують процес створення та захисту інформаційної складової економічної безпеки.

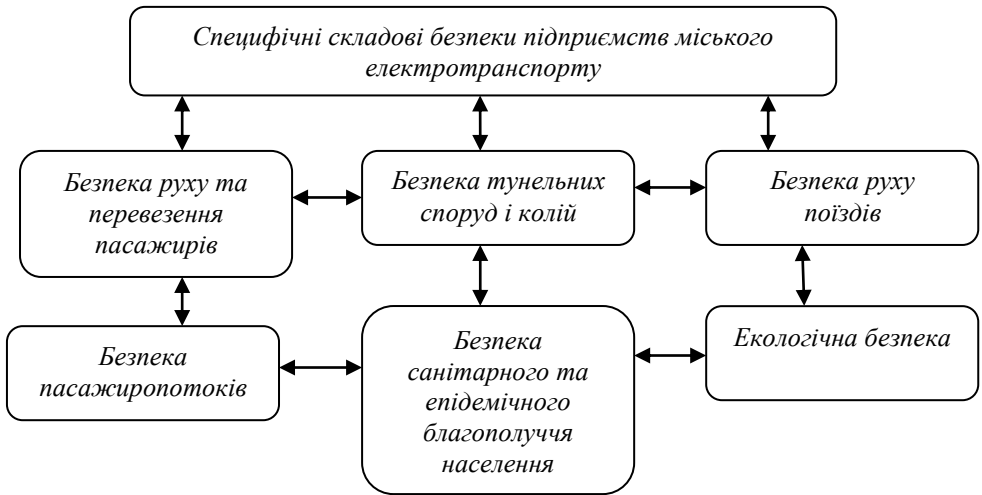

Рис. 2 Складові економічної безпеки підприємств міського електричного транспорту

Якщо розглядати систему економічної безпеки підприємств міського електричного транспорту, то з нашої точки зору, вона має специфічні складові:

- 1) Безпека руху та перевезення пасажирів - своєчасне та якісне задоволення потреби населення в перевезеннях на електропоїздах;
- 2) Безпека тунельних споруд і колій – утримання в належному та технічно придатному стані тунельних споруд, а також в робочому та експлуатаційному – колії та рейки, по яких рухаються поїзди;
- 3) Безпека руху поїздів – комплекс організаційних і технічних заходів, які спрямовані на забезпечення безперебійної та безаварійної роботи електропоїздів;
- 4) Безпека пасажиропотоків – заходи, які спрямовані на ліквідацію великої кількості скупчення людей
- 5) Безпека санітарного та епідемічного благополуччя населення – система організаційних заходів, які повинні підтримувати клімат всередині споруд оптимальним для населення; заходи щодо кондиціонування та прибирання приміщення.
- 6) Екологічна безпека - проблему охорони екологічної безпеки суспільства від суб'єктів господарювання, що здійснюють виробничо-комерційну діяльність, можна вирішити тільки через розробку і ретельне

дотримання національних (міжнародних) норм мінімально допустимого вмісту шкідливих речовин, які потрапляють у навколишнє середовище, а також дотримання екологічних параметрів продукції, що виготовляється

Для того, щоб оцінити рівень кожної з небезпек, необхідно використовувати індикатори економічної безпеки підприємств міського електричного транспорту.

Під індикаторами економічної безпеки розуміють показники, які характеризують рівень цієї економічної чи іншої небезпеки і дають змогу виявити прогалини в діяльності та шляхи їх подолання.

У зарубіжній і вітчизняній практиці для того, щоб оцінити рівень індикатору екологічної безпеки необхідно визначити деякі з коефіцієнтів, таких як коефіцієнт забруднення середовища, коефіцієнт відходів, коефіцієнт «екологічного баласту» та інші. Адже належний рівень економічної безпеки значною мірою залежить від навколишнього середовища.

Індикатор безпеки рухом поїздів та перевезення пасажирів визначається коефіцієнтом, який показує рівень задоволеності пасажирів наданими послугами

Індикатор безпеки тунельних споруд і будівель визначається за допомогою постійних перевірок після кожного робочого дня електропоїздів в нічний час. Під час цих перевірок спеціальна комісія може виявити, ліквідувати і зменшити наслідки знайдених проблем.

Безпека пасажиропотоків дорівнює рівню показника, який характеризує ступінь і частоту нещасних випадків при користування міським електротранспортом.

Індикатор безпеки санітарного та епідемічного благополуччя населення показує рівень цієї безпеки і дає змогу виявити больові точки, щоб у подальшому зменшити їх наслідки або ж ліквідувати взагалі.

Висновок. Таким чином, сукупність перерахованих вище специфічних складових системи економічної безпеки підприємств міського електротранспорту та відповідних їм індикаторів дають змогу керівникам підприємств виявити, оцінити та розробити комплекс заходів з попередження небезпек.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економіка підприємства: Підручник [Текст] / За заг. Ред. С. Ф. Покропивного, - Вид. 2-е, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 528с., іл.
2. Д. Ковалев, Т. Сухорукова - Экономическая безопасность предприятия [Текст] // Экономика Украины, 1998г, №5. - с. 48-52.
3. Т. Сухорукова - Проблема экономической безопасности предприятия [Текст] // Бизнес-информ, 1998г., №19. - с. 43-46.
4. Ареф'єва О. В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О. В. Ареф'єва, Т. Б. Кузенко [Текст] // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №1(91). – С. 98 - 103.
5. Штангрет А.М. Управління економічною безпекою підприємств авіаційної галузі: монографія [Текст] / - Львів: Укр. Акад. друкарства, 2011 - 270ст.